

РЕЦЕНЗИЯ

**на представените трудове за участие в конкурс за академичната длъжност
ДОЦЕНТ, обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски“ за Професионално направление
1.1. Теория и управление на образованието в ДВ, бр. 42./12.05.2020 година**

Рецензент:

проф. дн Ваня Спасова Георгиева

Кандидати:

д-р Марияна Андреева Шехова-Канелова

д-р Румяна Тодорова Гьорева

Становище по сигнал за плагиатство в представените от гл. ас. д-р Шехова материали за конкурса съобразно изискванията на чл. 24 и чл. 26 от ЗРНСРБ , както и съобразно изискванията на чл. 80 и чл.84 (2) от Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Н. Рилски“

По отношение на дадения от проф. Радев, като член на журито, сигнал в рамките на две последователни негови писма до председателя (и съответно до членовете) на журито за умишлено представяне от д-р Шехова за собствени на трудове, които изцяло или частично са написани или създадени от друго мога да кажа следното: Изцяло подкрепям казаното от проф. Радев в неговите твърдения, защото си направих труда да намеря, прочета и сравня посочените от него източници. В целия текст на изредените от него публикации, които д-р Шехова представя като свои разработки в документацията за избор на доцент има множество дословно заимствани текстове (с идеи, анализи, обобщения, дори позоваване) от автори, които са посочени в сигнала.

Независимо от обясненията, които прави д-р Шехова до журито и управляващите на ФП и ЮЗУ, за да отрече от нейна гледна точка присвояването на чужд труд, е естествено да се твърди, че когато няма никакви референции вътре в текста, да не говорим за спазване на правила на цитирането, може да направим само извода за умишлено преписване или с други думи – присвояване на текстове (обобщения, идеи, анализи, систематизирани факти) от трудове на други автори в достатъчно големи размери, което по своята същност е плагиатство. Обяснения от рода на това, че както Шехова, така и преписания от нея автор са ползвали еднакви първоизточници и затова текстовете им съвпадат не могат да се приемат за достоверни. Защото са налице цели страници (а понякога и няколко страници поред) напълно съвпадащи анализи, дори графични модели.

Отбелязвам факта, че в представените от другата кандидатка в конкурса д-р Р. Гьорева публикации няма заимстване на чужди научни постижения, текстове, анализи, модели и др., които тя да представя като собствени. Цитиранията, препратките и библиографските справки в нейните монографии, статии и доклади са направени съобразно правилата.

РЕЦЕНЗИЯ ПО КРИТЕРИИ И ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ГОТОВНОСТТА НА КАНДИДАТИТЕ ЗА ИЗБОР НА АКАДЕМИЧНАТА ДЛЪЖНОСТ „ДОЦЕНТ“ В ЮЗУ Н. РИЛСКИ БЛАГОЕВГРАД ИЗВЪН СИГНАЛА ЗА ПЛАГИАТСТВО

Засега намерените присвоени страници от студии, книги и доклади на други автори са в пет публикации на гл. ас. д-р Шехова, което прави около една четвърт от представените в конкурса от нея доклади и статии. В рецензията си отразявам останалите три четвърти от представените материали, както и две монографии, налични в документацията.

1. Биографични данни и професионално-академичната дейност на кандидатите

Д-р Марияна Андреева Шехова-Канелова има бакалавърска степен за учител по техника и технологии и магистърска степен по право, придобити в ЮЗУ „Н. Рилски“ Благоевград, както и специализация по банки и банков мениджмънт в Университет за национално и световно стопанство, гр. София. Защитила е докторат по управление на образованието на тема „Модели за диагностициране на организационната култура на училището“, чиято предметна област е в професионалното направление 1.1. Работи в ЮЗУ „Н. Рилски“ като гл. асистент (от 01.06.2004 до сега постепенно като асистент, старши асистент, главен асистент) и е водила учебен процес в над 10 учебни дисциплини в магистърска програма по образователен мениджмънт и други бакалавърски програми на Факултета по педагогика.

Д-р Румяна Тодорова Гьорева има завършена магистърска степен за учител по химия с втора специалност физика придобита в ПУ „Паисий Хилендарски“ гр. Пловдив и магистърска степен по Теория и управление на образованието – образователен мениджмънт, придобита в СУ „Свети Климент Охридски“ гр. София. Защитила е докторат по управление на образованието на тема „Функции на мониторинга в процеса на децентрализация на училищното образование“, чиято предметна област също е в професионалното направление 1.1. Започва кариерата си като учител и управител на фирма, а от 2002 до сега работи постепенно като помощник – директор, началник на отдел „Инспектиране и организационно-методическа дейност“ в РИО, зам. кмет на община Перник, зам. председател на Общински съвет в гр. Перник, асистент във Факултета по педагогика при ЮЗУ Н. Рилски (за две учебни години по седем учебни дисциплини). Понастоящем, след издържан конкурс е главен инспектор в Национален инспекторат по образованието, гр. София.

По отношение на допълнителните изисквания на чл. 84 от Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Н. Рилски“ и на основа личните ми наблюдения върху работата на двете кандидатки като мои асистентки в ЮЗУ „Н. Рилски“ мога да заявя, че и двете кандидатки са участвали в разработване и утвърждаване на учебни програми за оценяване и акредитиране на ОКС „бакалавър“, „магистър“ и ОНС „доктор“ както и в разработването на лекционни и практически

курсове с прилагане на нововъведения в методите на преподаване (интерактивни методи и различни форми за интернет-базирана технология на обучение). И двете имат участие в разработването на методически помагала и тезауруси за акредитирана форма на дистанционно обучение в ОКС „магистър“. И двете имат натрупан опит в организация и обучение на педагогически специалисти.

Д-р Шехова притежава добри комуникационни умения, опит за PR – дейности извън рамките на учебните стаи. Обича да запознава медиите със своите интеракции при работата си със студентите. Разработва и организира малки и по-големи тържества с колеги и за колеги, различни проекти с други институции извън университета, включително туристически дейности със студентите си. Д-р Гьорева има натрупан и действащ управленски опит в системата на образованието, който харесва да систематизира, анализира и обобщава при работата си с колеги и студенти върху проблематиката на образователния мениджмънт чрез тренинг групи, фокус групи и в свои авторски публикации.

2. Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидатите

Съобразно представените от д-р Шехова и д-р Гьорева в конкурса справки за изпълнение на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „Доцент“ (с допълнителните по показател „Е“) и двете имат еднакъв брой събрани – кръгло 651 точки. Справката с точките по критериите за минимални национални изисквания на д-р Гьорева е попълнена акуратно. Справката с изискванията на НАЦИД, направена от д-р Шехова обаче показва, че описаните от нея точки би трябвало да са значително по-малко. Поради незнание, небрежност и се надявам не умишлено са сложени точки за публикации и цитирания в реферирани източници в години, когато те не са имали такъв статут съобразно изискванията на НАЦИД. Като глава от монография се приема сборник с различаващи се по тематика статии на 21 автори, който въобще не отговаря на определението за монография. Не е ясен статута на публикацията, която също е точкувана в справката като колективна монография “Specialist on innovative management, academic hours:60, ECTS:9, semester 2 Master MANTRA” и др..

За количествена и качествена оценка на трудовете на двете кандидатки, които подлежат на рецензиране приемам преди всичко двете монографии, представени като хабилитационни трудове, както и книгите и статиите свързани с проблематиката в професионално направление Теория и управление на образованието, които са включени в справката и резюметата извън публикациите по дисертациите на двете кандидатки.

В хабилитационен си труд „Диагностициране и управление на организационната култура на училището“ д-р М. Шехова демонстрира достатъчна широта на осведомеността си за аспектите на изучаване на организационната култура, подходите и моделите на анализ от множество автори. Странно е обаче, че основното научно звено, което е гласувало този труд за хабилитационен не е отбелязало факта, че той повтаря до голяма степен изследванията в предметната област на дисертацията на М. Шехова при това заедно с целта и основната част от задачите. Съобразно изискванията, хабилитационният труд трябва да бъде публикувана монография или равностойни публикации, които **ДА НЕ ПОВТАРЯТ**

представеното за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. В случая обаче се представя една и съща предметна област на дисертацията и на въпросната монография, макар и описани с малки различия с помощта на словесна еквилибристика. Предметната област на дисертационното изследване е формулирана като „типологични културни модели за организационна диагностика на училищните култури, и тяхното битие в училищните организации“ (автореферат, стр. 6), а на монографията „...параметрите и моделите на училищната култура и инструментите за тяхното диагностиране и управление“. Целта на изследване в монографията е „Да се проучат параметрите на съществуващите водещи типове и модели за изучаване на училищната култура и се предложат инструменти за диагностициране на влиянието на културата върху организационните процеси в училище и се очертаят съответствията на мениджърските умения за изменение и управление на културата“ (хабилитационен труд, стр. 11). Това до голяма степен покрива три от задачите на защитената вече дисертация. Тези три задачи в хабилитационния труд са разбити на 5 задачи (стр. 12-13), но това не променя по същество техния общ смисъл.

Наличието на емпирично изследване не е задължителен елемент на труд като монография, тъй като може тя да е изцяло теоретично изследване, но във въпросния хабилитационен труд е заложено изследване с теоретико-емпиричен характер (стр. 13). Описани са методически инструменти, извадка на изследването и етапи на изследването. На стр. 14 е посочено, че в изследването участват няколко групи респонденти. Но в останалата част от текста никъде повече не се споменават конкретни резултати от това проучване, не се анализират данни, не се описва проученото експертно мнение чрез фокус-групи (както е записано в планираните етапи на изследването, стр. 14, трети параграф), не се коментират данни от „Констатиращо изследване – диагностика на планираните респонденти“ (записано като етап на изследването, стр. 14, четвърти параграф), не е налице статистическа обработка (записана като етап на стр. 14, пети параграф – „Първична статистическа и електронна обработка на резултатите“). А в инструментариума на изследването в края на монографията са представени въпросници по Харисън, Камерън и Куин, които са били съществена част от основния инструментален пакет в дисертационното изследване. Там те наистина са използвани.

Всичко това дава основание да се твърди, че монографията, която е представена за хабилитационен труд „Диагностициране и управление на организационната култура на училището“ представлява богат арсенал от данни за съвременните изследвания на организационната култура, но въпреки прибавянето на редица нови текстове, които не са били поместени в дисертационното изследване, както и структуриране на нов ред на излагане на множество идеи, подходи, модели и изследвания на други автори (както български, така и пишещи на английски), тя не надхвърля направеното по същество дисертационно изследване на д-р М. Шехова и неговия принос за теорията и практиката.

Нещо повече, във въпросната монография се откриват пасажки, които са пренесени съвсем механично от друг труд или трудове на д-р Шехова. Факт е, че в така представения хабилитационен труд на д-р Шехова има не само странни трудно разбираеми и не свързани с предмета на изследване пасажки, но и наличие на небрежност при цитиране и преразказване. Например, позовавания на автори, които

отсъстват в библиографската справка, както и посочвания на литературни източници, които се повтарят или са на различни позиции в описанието на литературата или пък са описани както в литературните източници, така и сред електронните източници. Среща се и графично представяне без да се посочва източник съобразно правилата за референции. Мога да приложа множество конкретни факти в доста дълъг списък за тези мои твърдения.

За разлика от статута на хабилитационния труд на д-р Шехова, представената за такава монография от д-р Гьорева има наистина различна предметна област от тази на нейното дисертационно изследване. Това показва, според мен, степен на развитие на д-р Гьорева като изследовател и автор след приключване на дисертационното изследване и стремеж за широта и дълбочина на нейните авторски търсения. Монографията „Модели за стратегическо управление на институциите от системата на предучилищното и училищно образование“ не е свързана с контролната дейност в управлението и характеристиките на мониторинга, което е било предмет на дисертационния труд и на публикуваното методическо помагало „Контролната дейност в образованието“, а със същността на стратегическото управление като понятие и практика. За целта в нея се анализират преди всичко концепции на чуждестранни и български автори, работещи в областта на стратегическото управление на организациите. Анализирани и онагледени графично са алгоритми и модели за стратегическо управление на организациите, в т.ч. за подготовка и прилагане на различни стратегии, както и за измерване на резултатите от тях. Представени са съвременни национални, регионални и общински образователни политики и стратегии чрез анализ на актуалната за образованието нормативна база и достъпни общински образователни стратегии. Предлага се обобщен Комплексен модел за стратегическо управление на образователни организации, в основата на който са политики и приоритети на системата за предучилищно и училищно образование. Актуалността и приложимостта на модела са действително проверени чрез дискусии на директори и учители в отделни фокус-групи.

Хабилитационния труд на д-р Гьорева има теоретико-практическа стойност и може да бъде начало на редица изследвания върху отделни субстратегии и училищни политики, както в условията на българската образователна система, така и в рамките на нови трансформации на образователните системи в европейското образователно пространство.

Представената за допълнителен труд монография без статут на хабилитационен труд от д-р Шехова е следствие от изследване в нейн незащитен дисертационен труд. Тя е на тема „Автономия и организационно развитие на училището“ и е предшественик на повишения интерес на д-р Шехова към релациите между управление на училището, организационното развитие и организационната култура на училището. Предмет на анализ са политико-административната структура и моделите на управление и развитие на образователната система и училището в частност в условията на децентрализация. Ключови понятия и ориентири в съдържанието на труда са понятия като централизация, децентрализация, училищна автономия, делегиране, самоуправление, условия за ефективност на училищната автономия, механизми за разширяване на автономията, инструменти за организационно развитие. Прави се опит за разработване на интегративен теоретико-

приложен модел за непрекъснато съвършенство и организационно развитие на училището, свързан с компилация на съвременни постулати в образователния мениджмънт – лидерство, екипност, автономност, учеща се организация, имиджът като ресурс, инструменти за финансова автономия, оценъчни европейски модели за качество и др.

В резюметата на своите научни трудове д-р Шехова твърди със самочувствие, че „предлаганият в монографията модел на иновационно развитие на училището е безспорен успех както за автора на книгата, така на новосъздаващата се теория на образователния мениджмънт. Богатството от теоретични, емпирични и приложни идеи, съдържащи се в книгата откриват добра перспектива за трансформиране на училището от механична, професионална бюрокрация, към качествено нова организационна структура, която да стимулира развитието на образователния процес и прилагането на различни образователни модели“. Считам обаче, че не е компетентно някой да твърди, че теоретичните разработки в областта на образователния мениджмънт са новосъздадени в периода на написване на книгата от д-р Шехова, както и че теоретичните, емпирични и приложни идеи, съдържащи се в книгата са дело на нейната авторка. Принципите, на които е изграден нейния модел (стр. 198-199), анализът на основните политико-административни модели на съчетаване на принципите на централизация и децентрализация, както и моделите на участие в дейността и управлението на училището циркулират в публичното пространство преди труда на М. Шехова, дори в публикации на български автори. Добро преразказване без референции и отново – бъркотия при използване и описание на някои източници (например има ги в текста, пък липсват в библиографията и обратно – има ги в библиографията по един начин, пък в текста по друг). Може да се посочат стр. 28, стр.33-34, стр. 83, стр.87, стр.115 и др.

Публикуваната монография, която не е представена като основен хабилизационен труд от д-р Гьорева е „Мениджмънт на училището в условията на криза“, съдържа три основни раздела, които са взаимно обвързани в обща система и цел. Първата част има преди всичко теоретичен характер и е специфично потапяне на читателя в проблематиката на кризисния мениджмънт, нещо, което не е правено до този момент в такава степен в литературата за управление на образованието у нас. Втората част има изцяло характеристиките на описание на реализирано от д-р Р. Гьорева емпирично изследване върху резултати и следствия от последната криза в българската образователна система, която се очаква да има дифузен характер по отношение на превенцията на подобни бъдещи кризи в образователното пространство не само у нас. Третата част има подчертано практическо значение за управленческите технологии в рамките на образователните институции у нас и демонстрира както практическия управленчески опит на авторката, така и умения да се обвържат резултатите от нейното емпирично изследване в практически полезен модел за управление при кризисни ситуации.

Принос на д-р Гьорева в този труд е умелия анализ на понятието криза и кризисен мениджмънт, систематичното изследване на възможните видове кризисни ситуации в образователната среда, подходите и стратегиите при управление на кризи, роля на комуникативната среда и най различни технологии при управление на кризи. Достатъчно прецизно са систематизирани основните реакции у нас и в

световната общност на анализи, решения, действия и следствия от преодоляването на кризисните ситуации в пандемичната обстановка.

Организацията на направеното емпирично изследване от Р. Гьорева е описана детайлно и това позволява сравнителен анализ с евентуални бъдещи изследвания върху управлението на кризи, които всъщност може да бъдат характерни не само за нашата образователна система. Моделът на възможен план, който авторката на монографията предлага съдържа разработка на цели, задачи, роли и отговорности, очаквани резултати, възможни силни страни и възможни недостатъци от анализа на състоянието на училището. Това е модел, който включва множество детайли от управленческите стратегии и подходи и заслужава адмирации за действително умело планиране и реализиране на един възможен и необходим антикризисен план.

В тези четири (описани в рецензията до тук) монографии (две на д-р М.Шехова и две на д-р Р. Гьорева) двете кандидатки се стремят да демонстрират литературна осведоменост и опити за разработване на полезни за съвременната управленска практика интегративни модели. Мога категорично да заявя, че при д-р Шехова този опит за нов модел е неуспешен, защото не се демонстрира нищо съществено по-различно от постигнатото в дисертационния труд, но при д-р Гьорева е успешен, защото е различен от тематиката на изследване в дисертацията и е априори с инструментариума на фокус групи и използване на нови технологии.

В количествено съотношение материалите, които са представени като методически помагала и учебници са: М. Шехова – участие с пет отделни части в колективни учебни помагала, Р. Гьорева – едно самостоятелно методическо помагало и две отделни участия в колективно учебно помагало. По точно:

В учебните помагала и на двете кандидатки са налице необходими атрибути за ориентирание на студентите в целите на обучение, дадени са и насоки за самоподготовка. Демонстрира се умение да се води дистанционна форма на обучение чрез платформата Blackboard. В материалите на д-р Шехова –Канелова доминират игри, тестове и въобще тренингови методи, а в материалите на д-р Гьорева анализи и съпоставки като в изложение за учебник.

Освен сравнението на постиженията в монографиите и учебните помагала на двете кандидатки заслужава внимание и сравнителния анализ на някои статии и доклади.

Извън десетте статии и доклади, описани в автореферата и свързани с нейния дисертационен труд д-р Р. Гьорева представя 21 статии и доклади в сектор Г за изпълнение на минималните национални изисквания при избор на доцент. Два от тези доклади са поместени в източници, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация признати от НАЦИД (Web of Science), осем са в сборници от конференции, а останалите 13 са в списания, голяма част от които са индексирани в EBSCO Publishing, RSCI/РИИЦ Science Index, Social Sciences & Humanities (CPCI-SSH), THOMSON REUTERS Researcher ID, Google Scholar. Освен публично представяне на своя иновативен модел за мониторинг, в статиите си д-р Гьорева отделя особено внимание на детайлите в квалификацията и подготовката на учителите за социалните им и професионални роли съобразно изискванията на бъдещето и най-вече на вариантите за участието им в управлението на училището.

Трудно е да се каже точния брой на представените от д-р Шехова-Канелова

статии и доклади поради факта, че за някои от тях няма направени задължителни резюмета на български и английски. Освен това има някои повтарящи се материали в сектор Г и сектор Е на справката. Би трябвало да отпаднат и тези пет статии, за които съм съгласна, че има присвояване на чужд труд. Заслужава внимание факта, че по-голямата част публикациите представляват докладите от конференции. От 25 статии и доклади в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове (сектор Г от справката) най-малко 17 са в сборници от конференции. Не коментирам факта, че антиплагиатски програми показват копирания макар и малко под 50% от страна на д-р Шехова (например статията „Leader development and leadership“, поместена в сборник с материали от конференция в Durres Albania, 2016). Това са копирания извън въпросните пет статии от сигнала за плагиатство.

По-голямата част от докладите преди 2010 са свързани със съдържанието на първите две неуспешно защитени дисертации на М. Шехова, а именно предметните области засягащи трансформация на управлението чрез форми на пазарно проникване в образованието, социално-икономически и пазарни промени и обективна необходимост от децентрализация и автономия. В тях не откривам съществени приноси с изключение на първите публикации за делегираните бюджети у нас, което за времето си е било новост за българската образователна система. През последните десет години публикациите на д-р М Шехова- Канелова са свързани най-вече с маркиране на проблеми на развитие на управлението, лидерството и организационната култура в образованието.

1. Основни приноси в научната, научно-приложната и преподавателска дейност на кандидатите

Извън приносите в дисертационните трудове на двете кандидатки, които одобрявам, приемам, че:

При д-р Шехова има опити за доказване с нови средства на съществени страни на вече съществуващи научни области, проблеми, теории, модели, подходи, хипотези и др.

При д-р Гьорева освен успешно реализирания стремеж за получаване и доказване на нови факти се постига и определено ниво на научно-приложен социален ефект чрез моделите които тя е създала в двете си последни монографии.

По отношение на публичност на научно-приложната и преподавателска дейност на двете кандидатки мога да кажа, че д-р Шехова има публикации най-вече като следствия от участия в проекти и конференции (често в съавторство с други свои колеги от Факултета по педагогика), а д-р Гьорева има повече авторски публикации и цитирането им, включително и цитирания на нейни публикации в реферирани източници.

2. Критични бележки и препоръки

- Отбелязвам факта, че електронният вариант на документацията, който е представен от д-р М. Шехова за членовете на журито беше изключително труден за ползване. Не само в справката за изпълнение на минималните национални изисквания има много неточности. Например, поради небрежност или някаква друга причини в CV-то има много празноти и неистини. Броя на публикациите, които са описани в него не е верен, защото едни и същи такива се броят първо като статии, а след това и като участия в конференции. Странен е и начинът на описание на литературните източници в резюметата на публикациите, нещо което не съм позволявала да се прави и от студентите.

- По принцип, демонстрацията на д-р Шехова, че при писане използва първоизточници в оригинал, а не описание на тези първоизточници от други автори подлежи на детайлно оборване, като се отделят и прецизно сравнят редица теоретични модели описани от други автори преди нея и поместени в нейните книги, за които на много места (не само във въпросните пет статии) може да се види липса на коректност на прякото цитиране или преразказване. На много места и в нейните две монографии се посочват имена и години, без да се отрази този източник по адекватен начин в библиографската справка. Подобен факт поражда съмнение за директно използване на източници, в които се споменават и други източници, без да са посочени в литературата (т.е. за използване на чужди трудове). Така че основната ми **препоръка** към д-р Шехова-Канелова е свързана с прилагане на практика в бъдеще на по-голяма прецизност при използване на позовавания на чужди автори, както и ясно разграничаване на „споделяне на информация в публичното пространство“ и „използване на информация за научни цели“.

- Към д-р Р.Гьорева имам **препоръка** за по детайлно отразяване не толкова на български автори, а на световно признати изследователи в областта на училищното управление, когато в своите публикации коментира теоретични постановки за определени явления в образователните системи и техните анализи.

Въпроси:

- Към д-р М. Шехова – Канелова – Позоваването в нейните книги на редица имена, които са изследвали особеностите на децентрализацията и организационната култура в образователните системи на Африка и Южна Америка, особено твърде богатите анализи в студиите на Доналд Уинклер породи в мен професионален интерес – в крайна сметка, какви са различията в процесите на децентрализация и организационно развитие в развиващите се страни или в страните с преход към демократизация и може ли да се систематизират фактори, които определят тези различия. Има ли необходимост от подобни сравнения?

- Към д-р Р. Гьорева – Коя криза в образованието (демографската, ценностната, тази с кадрите, финансовата, а и в научните изследвания и нормативни документи) има най-значими импликации върху функционирането, устойчивостта и организационното развитие на българското училище? Може ли да има или да няма полза от подобно ранжиране?

Заклучение

Не мога да дам положителна оценка на гл. ас. д-р Мариана Андреева Шехова-Канелова за избор на академична длъжност „Доцент“ в ЮЗУ „Н. Рилски“ Благоевград. Оценката ми за нея е отрицателна. Основанията ми за това заключение са свързани с:

- Наличие на представяне за собствени на трудове, които изцяло или частично са написани или създадени от друго без позоваване или цитиране в конкурса за придобиване на академичната длъжност. Това по смисъла на допълнителните разпоредби от ЗРАСРБ е плагиатство;
- Небрежно представена документация в процедурата за избор на „доцент“ (справка за изпълнение на минималните национални изисквания, резюмета, цитирания и др.);
- Представяне на хабилитационен труд, който в определена степен повтаря предметната област и постигнатото в защитената през 2015 година дисертация на М. Шехова;
- Липса на съществени приноси в научната и научно-приложната дейност след направените по същество приноси в дисертационните трудове на кандидатката.

Давам положителна оценка за избор на академичната длъжност „Доцент“ в ЮЗУ „Н. Рилски“ Благоевград на д-р Румяна Тодорова Гьорева. Основанията ми затова са следните:

- Добре структурирана, четлива и без празноти информация в изготвената от нея документация за процедурата по избор в конкурса и за пред НАЦИД;
- Наличие на достатъчно публикации след защитена дисертация, включително учебно помагало, монография и отделно от това хабилитационен труд, който не повтаря предметната област и приносите, направени в дисертационния труд;
- Наличие на нейни публикации в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, както и на цитирания на нейни трудове в такива издания;
- Наличие на богат управленчески опит в различни нива на образователната ни система, който позволява практически полезни обобщения в нейната преподавателската дейност и социално- приложен ефект в моделите за управленческа дейност, които структурира;
- Необходимата уникалност на текстовете в представените от нея в конкурса трудове, доказана чрез антиплагиатски програми и липса на плагиатство съобразно приетата формулировка за такова в ЗРАСРБ.

04.09.2020

Благоевград

Рецензент:.....

проф. дн Ваня Спасова Георгиева

REVIEW

of the work which was presented by the participants in the contest for awarding the academic title of DOCENT, announced by SWU “Neofit Rilski” for Professional field 1.1 Educational Theory and Management, in State Gazette, N 42 of 12.05.2020

Peer reviewer:

Prof. Vanya Spasova Georgieva, D.Sc.

Candidates:

Mariyana Andreeva Shehova-Kanelova, PhD

Rumyana Todorova Gyoreva, PhD

An opinion on a signal for plagiarism in the materials which Senior Ass. Professor Doctor Shehova presented at the contest, according to Article 24 and Article 26 of The Law for Awarding an Academic Degree, as well as the requirements of Article 80 and Article 84 (2) of the The Internal Rules for Development of the Academic Body of SWU “Neofit Rilski”

In relation to the signal submitted by Prof. Radev, as a member of the jury, in two consecutive letters addressed to the chairman (and the other members) of the jury, that Doctor M. Shehova has intentionally presented works that are partially or thoroughly written by someone else, I can say the following: I strongly agree with what Prof. Radev says and his claims, because I managed to find, read and compare the resources he mentioned. In the whole text cited by him, Doctor M. Shehova presents as her own, researches in the documentation for the contest of a docent degree that are copied entirely (with the same ideas, analysis, conclusions and even quotes) from the authors mentioned in the letters. Despite her explanations in front of the jury, the Department of Pedagogy and the management of the university, in an attempt to deny she plagiarized the work of other authors, it is impossible not to claim that since there are no references in her work, we do not even mention any rules of quoting we can conclude that she intentionally copied or in other words plagiarized the texts (conclusions, ideas, analysis and systemized facts) from works and other authors in such significant quantities that it can be considered as plagiarism. Explanations from the kind Doctor M. Shehova gives, that she and her source use the same original sources, so this is the reason why their texts are similar, are irrelevant. The reason is that there are whole pages (sometimes there are several pages in a row), analysis that are completely identical and even identical graphic models.

I must acknowledge the fact that in the publications presented by the other contestant in the contest Doctor R. Gyoreva, there are not any plagiarized scientific achievements, texts, analysis, models etc. that she would present as her own. The citations, references and bibliography in her monographies, articles and reports are done correctly.

REVIEW ACCORDING TO THE CRITERIA AND INDICATORS OF EVALUATION OF THE PREPARATION OF THE CONTESTANTS FOR THE ACADEMIC TITLE “DOCENT” IN SWU NEOFIT RILSKI BLAGOEVGRAD EXCLUDING THE SIGNAL FOR PLAGIARISM

Up to now, the plagiarized from other authors pages in studies, books, and reports, are found in five publications of Senior Assistant Professor Doctor M Shehova, which consists of one fourth of all reports and articles presented by her. In my review I am evaluating the rest of the materials, as well as two monographies which are added to them.

2. Biography and professional-academic activity of the applicants

Doctor Mariyana Andreeva Shehova-Kanelova has a bachelor's degree for teaching Technics and Technologies and a master's degree in Law from SWU “Neofit Rilski” Blagoevgrad, as well as an internship in Banking and Bank Management from the University of National and World Economy, Sofia. She was awarded a doctor's degree in Educational management. The topic was “Models for Diagnostics of Schools Organizational Culture”, which subject is in professional field 1.1. She has worked in SWU “Neofit Rilski” as A Senior Professor Assistant (since 01.06.2004, (as an assistant, a senior assistant and a senior assistant professor) and has taught more than 10 different subjects in the Master's program of educational management and other bachelor's programs in the Department of Pedagogy.

Doctor Rumyana Todorova Gyoreva has a Master's degree in Chemistry and a second degree in Physics from Plovdiv University “Paisii Hilendarski”, master's degree in Theory and Educational Management from Sofia University “St. Climent Ohridski”, Sofia. The topic of her Doctor's degree is “The Functions of the Monitoring in the Process of Decentralization of Education in Schools” which subject is also in field 1.1. She starts her career as a teacher and a manager of a company, since 2002 she works as an assistant- director, head of the Inspecting of organization-methodology activity department in the Regional Inspectorate of Education, vice mayor of Pernik municipality, vice chairman of the Municipal Council in Pernik, assistant in the Department of Pedagogy in SWU Neofit Rilski (in two year for seven subjects). At present, after she won a contest, she is a chief inspector in The National Inspectorate of Education in Sofia.

In relation to the additional requirements from article 84 from the Internal rules for development of the academic body of SWU “Neofit Rilski” based on my personal observations of both contestants as my assistants, I can claim that they both have participated in the development and establishment of bachelor's, master's and doctor's programs, as well as the development of theoretical and practical courses with innovative methods (interactive methods and different forms of Internet-based technologies of education). Both have participated in the development of methodological textbooks and thesaurus for the accredited form of distant learning education. Both have experience in organizing and educating pedagogical specialists.

Doctor Shehova has good communication skills, experience in PR activities outside the classroom. She likes announcing in media her interactions with her students. She develops and organizes little and larger celebrations with colleagues and for colleagues,

different projects with institutions outside the university, including tourist activities with her students. Doctor Gyoreva has gained management experience in the system of education which she likes systemizing, analyzing and summarizing while working with colleagues and students on problems with education management through training groups, focus groups and her own publications.

3. Characteristics of the scientific and scientifically applied production of the candidates

According to the references about the accomplishment of the minimal national requirements for awarding the academic title “Docent” (with an additional factor “E”) presented by doctor Shehova and doctor Gyoreva, they both have equal amount of points – exactly 651 points. The reference with the points according to the criteria for minimal national requirements of doctor Gyoreva is accurate. The reference with the requirements from NACID of doctor Shehova shows that the points she mentioned must be a lot less. Out of ignorance, carelessness, hopefully not willingly, points are given for publications and citing of resources in years when they are irrelevant according to the requirements of NACID. A collection of 21 authors with a very different topic, is considered a monography but it does not correspond to the requirements. The status of the publication, “Specialist on innovative management, academic hours: 60, ECTS :9, semester 2 Master MANTRA” etc. which in the reference is considered a collective monography is unclear.

For the quantity and quality evaluation of the work of the two candidates that I am reviewing I will rely on mainly the two monographies, presented as habilitation work, as well as the books and articles connected to the problems in the professional field of Theory and management of education which are included in the reference and summery apart from publications related to the dissertations of the two candidates.

In her habilitation work “Diagnostics and management of organizational culture in schools” doctor Shehova demonstrates her significant knowledge about the aspects of studying the organizational culture, approaches and models of analysis from a variety of authors. It is strange, however, that scientific body that allowed this work to be a habilitation one, missed the fact that it repeats to a large extent the research and subject of M. Shehova’s dissertation, together with the goals and a major part of the tasks. According to the requirements, the habilitation work must be a published monography or a similar publication, that **MUST NOT REPEAT** what was presented when the candidate was awarded a “Doctor degree”. In this case the same subject is presented in the monography and the dissertation, despite being described in a slightly different way with the help of the use of language equilibristic. The subject field of the dissertational research is stated as “typological cultural models for organizational diagnosis of school culture and their existence in the school (abstract, p. 6), and the monography states, „...parameters and models of school culture and ways to diagnose and manage them“. The goal of the research of the monography is „To study the parameters of the existing leading types and models of studying school culture and suggest ways to diagnose the impact of school culture on the organizational processes in school and to point the corresponding management skills to change and manage the culture“(habilitation work p. 11). To a large extent this covers three of the tasks of the defended dissertation. In the habilitation work these three tasks are extended into 5(p. 12-13), but this does not change substantially their general meaning.

The presence of an empirical research is not an obligatory element of the monography, since it can be a purely theoretical research, but in the habilitation work under question, a theoretical empirical research is stated (p.13) Methodological instruments, stages and data are described. On p. 14 it is said that there are several groups of respondents. But in the rest of the work there are not any particular results mentioned from this research, no analytical data, the expert opinion through focus groups is not described (as it was mentioned in the planned stages of the research p. 14, paragraph three), data from Conclusive research – diagnostics of the respondents не се коментират данни от p. 14, paragraph 4) is not given, there is no statistical processing , (recorded as a stage on p. 14, paragraph 5 – „Primary statistical and electronic processing of the results“). In the end of the research in the monography it is mentioned that the questionnaires of Harrison, Cameron and Quinn which are a substantial part of the instruments used in the dissertation. They are accurately used there.

All this allows me to conclude that the monography “Diagnostics and management of organizational culture in schools” presented as a habilitation work, gives significant data about contemporary organizational culture but despite the addition of several texts which were not included in the dissertation as well as using new structures in presenting a lot of ideas, approaches, models and researches of other authors(in Bulgarian or English), she does not extend further than what doctor Shehova has achieved In her dissertation and its theoretical and practical contribution.

Moreover, in the same monography one can find passages that are mechanically transferred from other works of doctor Shehova. In the habilitation work, presented by doctor Shehova in this way, there are passages that are strange and difficult to understand, not related to the topic but also negligible in retelling and citing. For instance, she refers to authors who are not mentioned in the bibliography, or literature resources, which are repeated or are dislocated, some are mentioned both in the literature resources and the electronic ones. There are also graphs without mentioning the resource which is against the rules. I can apply multiple examples in a quite a long list that prove me right.

Contrary to the habilitation work of doctor Shehova, doctor Gyoreva’s monography has I different subject field from her dissertation research. This demonstrates her development as a researcher and author after completing her dissertation research and a aspiration to have broad and deep studies. The monography “Models of Strategic Management of the Institutions in pre-school and school education” is not connected to control pf the management and characteristics of monitoring which was the subject of her dissertation and the methodology textbook published under the title “Control of Education”, but with the same strategic management and practice. This is why it predominantly analyses concepts of foreign and Bulgarian authors, who work in the field of strategic management of the organizations. Algorithms and models of strategic management of the organizations, are analyzed and demonstrated graphically, including preparation and application of different strategies and analysis of the results. Contemporary national, regional and community educational policies and strategies through analysis of the actual educational inventory and possible regional educational strategies are presented. A summarized complex model for strategic management of educational organizations which is based on policies and priorities in the system of pre-school and school education, is suggested. The relevancy and application of the model are practically checked through discussions between directors and teachers in focus groups.

The habilitation work of doctor Gyoreva has theoretical and practical value and can be the beginning of a series of researches on separate sub strategies and school policies in the conditions of the Bulgarian educational system as well as in the frame of new transformations of educational system in the European educational field.

The additional monography work, which is not a habilitation work, is the result of research which was not a defended dissertation presented by doctor Shehova. The topic is "School's autonomy and organizational development" and it is a forerunner of doctor Shehova's increased interest about the relation between school management, organizational development and organizational culture of schools. The subject of analysis are the political-administrative structure and the models of management and development of the educational system and school, particularly in the situation of decentralization. Key terms and directions in labor are centralization, non centralization, autonomy, self-government delegating, in the conditions of effective school autonomy, mechanisms for increasing the autonomy, instruments of organizational development. There is an attempt to develop an integrative theoretical and practical model of constant perfection and organizational development of the school, connected to a compilation of contemporary postulates in the educational management- leadership, autonomy, team work, studying organization, image as a resource, instruments for financial autonomy, learning organization, European evaluation models for quality etc.

In the summary of her works, doctor Shehova claims boldly that "the suggested model of innovative development of schools is a great success for the author of the book and for the newly developed theory of educational management. The variety of theoretical, empirical and practical ideas, found in the book reveal a good perspective in front of schools to transform schools from mechanical, professional bureaucracy into new organizational structure which can stimulate the development of the educational process and application of different educational models". I believe that it is not competent to claim that the theoretical research in the field of educational management are created in the period of writing the book by doctor Shehova, as well as that the theoretical, empirical and practical ideas, are purely her own. The principles, on which her model is based (p. 198-199), the analysis of the main political- administrative models of combining of the principles of centralization and decentralization, as well as models of participation in the management of schools, circulate far before the work of M. Shehova, even in publications of Bulgarian authors. Good retelling without references and again a mess with the use and description of some resources (they are present in text but not in the bibliography and vice versa or they are in the bibliography in one way but in the text in another one. One can pay attention to p. 28, and again ctp.33-34, p. 83, p.87, p.115 etc.

The monography published but not as a main habilitation work of doctor Gyoreva is „School Management in crisis” consist of three main chapters, which are connected through a common system and goal. The first part is mainly theoretical and is a specific intro of the reader in the problems of crisis management, which is not done up to now in the literature about educational management in Bulgaria. The second part is entirely description of doctor Gyoreva's empirical research of the results and consequences from the crises in the Bulgarian educational system, which is expected to have a diffusive character in relation to prevention of such crisis in the future not only in Bulgaria. The third part has a definite practical significance for the management technologies in the frame of educational institutions and demonstrates the practical management experience of the

author as well as the skill to tie the results from the empirical research in a practical valuable model of management in critical situations.

Doctor Gyoreva's contribution to this work is the precise analysis of the term crisis and crisis management, the systematic study of the possible types of critical situations in an educational environment, the approaches and strategies for crisis management, the role of the communicative environment and various technologies that can be applied in crisis management. The basic ways of reacting in Bulgaria and abroad of analysis, decisions, actions and consequences of overcoming the critical situations in a pandemic environment is done precisely.

The organization of the empirical research is described by doctor Gyoreva in detail which allows to make a comparative analysis with eventual future research on crisis management, which could be applicable in our educational system. The model of a possible plan, which the author of the monography suggests consists of goals, tasks and roles and responsibilities, expected results and possible disadvantages from the analysis of the school's condition. This is a model that includes multiple details from management strategies and approaches and it deserves admiration of the skillful planning and realization of one possible and necessary anticrisis plan.

In these four (reviewed so far) monographies (two from doctor Shehova and from doctor Gyoreva) both candidates try to demonstrate their awareness of literature and attempts to develop useful contemporary management integral models. I can assure that doctor Shehova's attempt is unsuccessful because she does not demonstrate anything substantially different from her dissertation work, but doctor Gyoreva's attempt is successful because the topic of the research is different from the topic of her dissertation and is proved by using focus groups and applying innovative technology.

In quantity the materials which are presented as methodological handbooks and student books are: M Shehova – participation in five separate parts of collective teaching materials, R. Gyoreva – one own teaching material and participation in two collective teaching handbooks. Precisely:

In the teaching handbooks of both candidates there are the necessary attributes to the skills needed to teach a distant form of education through the platform Blackboard is demonstrated. Games, tests and trainings are a substantial part of doctor Shehova-Kanelova's materials and analysis, comparisons characteristic of textbooks are predominant in doctor Gyoreva's materials.

Apart from the achievements in the monographs and the teaching materials it is needed to compare some of their articles and reports.

Apart from the ten articles and reports, described in the abstract connected to her dissertation work, doctor Gyoreva presents 21 articles and reports in G sector for completion of the minimal national requirements to be awarded a „Docent“. Two of these reports are published in resources which are referred and indexed in world famous database with scientific information recognized by Web of Science, eight are in collections of conferences and the other 13 are in journals, most of them are indexed in EBSCO Publishing, RSCI/PIHII Science Index, Social Sciences & Humanities (CPCI-SSH), THOMSON REUTERS Researcher ID, Google Scholar. Besides the public presentation of her innovative model, in her articles doctor Gyoreva pays specific attention to the details of the qualification and preparation of the teachers for their social and professional roles according to the future needs and mainly the variety of their participation in the school

management.

It is hard to determine the exact number of the articles and reports presented by doctor Shehova-Kanelova because there are no summaries in Bulgarian and English for some of them. Apart from this there are some repeated materials in sector G and sector E of the reference. Those five articles which are plagiarized should not be considered as well. It must be noted that most of the materials are reports from conferences. From 25 articles and reports in non-referred journals and with scientific reviews or published edited collective volumes (sector G from the reference) at least 17 are in collections from conferences. I do not comment the fact that anti-plagiarism programs show a little bit less than 50% copying by doctor Shehova (for example the article He „Leader development and leadership“, published in a collection of materials from the conference in Durres Albania, 2016). These are copied beside the five articles from the signal for plagiarism.

The majority of the reports date before 2010 and are connected to the content of first two unsuccessfully defended dissertations of M. Shehova, namely the fields dealing with transformation of management through market economy in education, social-economic and market changes and objective necessity of decentralization and autonomy. I do not find any significant contribution in them apart from the first publications about delegated budgets in Bulgaria, for the time this was a novelty for the Bulgarian educational system. In the last ten years doctor M. Shehova-Kanelova's publications are mainly related to marking the problems in development of management, leadership and organizational culture in education.

3. Main contribution in the scientific, science applied and teaching work of the candidates

Apart from the contribution from dissertation work of the two candidates, which I approve, I accept that:

Doctor Shehova attempts to prove already existing scientific fields, problems, theories, models, approaches, hypothesis etc. with more modern means.

Doctor Gyoreva successfully achieves to find and prove new facts and to scientifically apply them in the models she created in her last two monographies.

As far as the publicity of the scientific and teaching activity of the two candidates I can say that doctor Shehova's publications are mainly a result of her participation in conferences (often as a co-author with other colleagues from the Department of Pedagogy, but doctor Gyoreva has more autonomous publications and their citing, including her publications are cited in reference sources.

4. Critical notes and recommendations

- I note the fact that the electronic copy of the documentation presented to the jury by doctor M. Shehova was extremely difficult to use. There was not accuracy in other places except the reference about the completion of the minimal national requirements. For instance, there were many blank spaces and untrue facts in her CV due to carelessness or other reasons. The number of publications, which are described is not correct, because are counted first as articles and then as participation in conferences. The way the literature resources in the abstract of the publications is described is odd, I do not allow even students do it this way.

- As a whole, the claim that doctor Shehova uses the initial original and not a description of these initial resources from other authors can be thoroughly rejected when the models are precisely separated and compared to other theoretical models described by other authors before her and are published in her books, about who in many places (not only in those five articles) one can observe the lack of accuracy in citing and retelling. In many places in her monography years and names are mentioned without mentioning the resource in the bibliography. Such a fact makes me doubt that she directly uses resources in which other resources are mentioned, without being included in the bibliography (in other words she uses the work of somebody else). So my main **recommendation** toward doctor Shehova is related to applying a more precise way of using other authors and clear differentiation of „sharing ipublicly information“ and the „use of information for academic purposes“

- My **recommendation** to doctor Gyoreva is to refer more to well known foreign authors in the field of school government rather than Bulgarian ones, when she comments certain theoretical issues about certain phenomenon in the educational systems and analysis.

Questions:

- To doctor Shehova-Kanelova – In her books she mentions a number of names of people who have studied the peculiarities of the decentralization and the organizational culture of the educational systems in Africa and South America, especially the thorough rich analysis of Donald Winclaire, which made me professionally interested- in the end what are the differences in the process of decentralization and organizational development in the developing countries and the countries which strive for democracy and can the factors that determine these differences be systemized. Is ther a need for such comparisons?

- To doctor Gyoreva – Which crisi in education (demographic, value, staff, financial, academic research and documentation) has the most significant impact on functioning, durability, and organizational development of Bulgarin schools? Is ther a benefit from such analysis?

Conclusion

I cannot give a positive review to senior professor assistant Mariana Andreeva Shehova-Kanelova to be awarded the academic degree „Docent“ in SWU „Neofit Rilski“ Blagoevgrad. My evaluation is negative. My reasons to reach this conclusion are the following:

- There are works that she presents as her own, which are partially or completely written or created by another authors who are not cited or referred to in the competition. This according to the Bulgarian law is plagiarism;
- The documentation for the procedure of warding the “docent” degree is presented carelessly (the reference of completion of the minimal national requirements, abstracts, citing etc.);
- The habilitation work which is presented to a large extent repeats the subject field of the defended dissertation in 2015 of doctor Shehova ;
- The lack of significant contribution in scientific. Academic and applied activity after the contribution from the candidate’s dissertation work.

I give a positive review to Romyana Todorova Gyoreva to be awarded the academic degree “docent” in SWU “Neofit Rilski”Blagoevgrad.I have the following reasons:

- The documentation is well organized, legible, without blank places, according to the procedure of awarding the degree by NACID;
- The presence of enough publications after the defended dissertation, including a study guide, a monography and separately, habilitation work which does not repeat the subject field and contribution of the dissertation work;
- There are publications in scientific journals, refereed and indexed in world known database of scientific information, as well as citing of her works from other works in such editions;
- There is a rich managerial experience on different levels of the educational system, which allows her to make practical and useful conclusions in her teaching activity and has a social applicable effect in the models of the management activities she structures;
- The necessary uniqueness of the texts in the works she presented for the competition is proved by the ant plagiarism programs and the lack of plagiarism according to the law of Bulgaria.

04.09.2020
Blagoevgrad

Peer reviewer:.....
Prof. Sc.D Vanya Spasova Georgieva